

27 oktober 2009

Advies ter bevordering van buitenlandberichtgeving in de Vlaamse media

Op basis van recent onderzoek naar de kwantiteit, kwaliteit en impact van buitenlandberichtgeving, licht het Vlaams Vredesinstituut in deze adviesnota de actieruimte voor het ondersteunen van berichtgeving over de internationale samenleving toe. Gezien de aantoonbare maatschappelijke meerwaarde van kwaliteitsvol buitenlands nieuws, formuleert het instituut een aantal concrete aanbevelingen om de buitenlandberichtgeving in de Vlaamse media structureel te bevorderen.

1 Inleiding

Berichtgeving over het buitenland speelt een belangrijke rol: nieuws over de internationale samenleving biedt een ‘venster op de wereld’ en zorgt ervoor dat de burger in een geglobaliseerde wereld afdoende geïnformeerd is. Bovendien wordt de impact van de hoeveelheid en aard van buitenlandberichtgeving op kennis, attitudes en denkbeelden heel groot geacht.¹ In verschillende maatschappelijke fora² wordt reeds geruime tijd een bezorgdheid geuit over de hoeveelheid en de kwaliteit van buitenlands nieuws in de commerciële en openbare media. Daarbij wordt gewezen op de paradox dat naarmate de afgelopen decennia de globalisering voortschreed, de lokalisering van het nieuws in de media evenredig toenam.

Ook in academische literatuur wordt een diepgaand debat over buitenlandberichtgeving gevoerd. In de eerste plaats is er ook bij academici bezorgdheid over de kwantiteit, gezien in verschillende studies een ernstige terugval van het aandeel buitenland in kranten en journaals werd vastgesteld. Daarnaast stemt ook de kwaliteit tot nadenken: buitenlands nieuws zou sterk gedefinieerd worden in termen van Westerse waarden, en de aandacht zou gefocust zijn op een beperkt deel van de wereld.

Tot slot wordt ook het politieke debat over media en internationale berichtgeving gevoerd. In het Vlaams Parlement werden in de legislatuur 2004-2009 reeds verschillende resoluties daaromtrent besproken (zie verder) en op 19 maart 2009 werd op initiatief van Vlaams minister-president Peeters een ‘Staten-Generaal van de Media’³ samengeroepen, waar ook de bezorgdheid over het verval van de buitenlandberichtgeving als cruciaal punt op de agenda werd geplaatst.

2 De actuele staat van Vlaamse buitenlandberichtgeving: nieuw onderzoek naar feiten en impact

De maatschappelijke, academische en politieke bezorgdheid over het tanende aandeel buitenlands nieuws en de in eerder onderzoek vastgestelde impact van buitenlandberichtgeving, vormden voor het Vredesinstituut de aanleiding voor een uitvoerig onderzoek naar de kwantiteit en de kwaliteit van de buitenlandberichtgeving in Vlaanderen, naar de impact van buitenlandberichtgeving op kennis over de internationale samenleving en vredesattituden, en naar de mogelijke actieruimte om buitenlandberichtgeving te stimuleren. De resultaten van dit onderzoek werden verzameld in het lijvige rapport ‘Een venster op de wereld – De actuele staat van buitenlandberichtgeving: feiten, impact en actieruimte’.⁴

Ten eerste wordt in het rapport uitsluitend gegeven over de evolutie van de **kwantiteit** van de buitenlandberichtgeving. Het aandeel buitenlands nieuws in *Het Journaal* op de openbare omroep VRT en *Het Nieuws* op de commerciële zender VTM is tussen 2003 en 2008 voor de twee zenders samen met een vijfde gedaald. Daarbij dient wel gezegd dat zich in het begin van de analyseperiode (2003), met het begin van de oorlog in Irak, een bijzondere situatie voordeed. Een tweede kanttekening is dat de terugval na 2003 eerder en in grotere mate plaats vond bij VTM dan bij VRT. Tussen 2003 en 2008 wijdde de openbare omroep gemiddeld net geen derde van het totale journaal aan buitenlandse items. Bij het commerciële station belicht één item op vijf het buitenland.

Wat de **kwaliteit** betreft, werd in het onderzoek vastgesteld dat buitenlands nieuws in de eerste plaats nieuws over onze buurlanden, en over politieke en militaire grootmachten is. Nabijheid in al zijn vormen (geografisch, cultureel, historisch) blijkt een erg, zo niet alles dominerende nieuwswaarde te zijn. Daarnaast is het zoeklicht van de media erg onrustig: het merendeel van 'vreemde' en 'verre' landen komen maar heel kort en incidenteel onder de aandacht, zonder de nodige duiding. Buitenlands nieuws bespeelt ook een minder divers palet aan thema's dan binnenlands nieuws: het is in de eerste plaats negatief nieuws, met veel aandacht voor oorlog, rampen en criminaliteit. Tot slot vertonen redacties een afhankelijkheid van grote nieuwsagentschappen en doen ze weinig aan eigen nieuwsgaring, omdat buitenlands nieuws erg duur is.

In het onderzoek werd ook de **impact** van buitenlandberichtgeving verder onderzocht, met name op de kennis van de internationale samenleving en de attitudes ten aanzien van vredesvraagstukken. Internationaal nieuws blijkt sterk te bepalen wat door maatschappij en politiek als belangrijkste (internationale) problemen wordt gepercipieerd, en wat dus prioritair aandacht verdient. Ook de houding ten opzichte van andere landen wordt door internationaal nieuws beïnvloed. Verder verloopt de impact van buitenlandberichtgeving vooral via kennis over internationale thema's. Die kennis heeft een mediërend effect: mediaconsumptie leidt via toegenomen kennis tot minder ethnocentrisme, en een gevoel van verbondenheid met het wereldgebeuren. Een vaststelling uit eerder onderzoek ('Vrede in Vlaanderen')⁵ werd zodoende bevestigd: kennis over het reilen en zeilen binnen de internationale samenleving is een belangrijke voorspeller van vredesengagement. Mensen die meer aandacht besteden aan buitenlands nieuws, vinden bijvoorbeeld militair ingrijpen minder snel gerechtvaardigd. De link met de 'kleine', inter-persoonlijke vrede is minder duidelijk, maar toch blijken mensen die meer aandacht besteden aan buitenlands nieuws, meer positieve vredesattituden te hebben: zij vinden oorlog minder een ver van hun bed show, vrede minder een luxethema, en geloven sterker in het feit dat ze zelf een bijdrage kunnen leveren tot een meer vreedevolle wereld.

3 De actieruimte voor ondersteuning van buitenlandberichtgeving

Voor veel wetenschappers en mediacritici staat buitenlands nieuws model voor kwaliteitsvolle journalistiek. Buitenlands nieuws is niet per definitie belangrijk of kwaliteitsvol, maar als het aandeel buitenlands nieuws systematisch daalt, dan is dat volgens hen een indicatie dat aan de randvoorwaarden voor kwaliteitsvolle journalistiek wordt geraakt. Uit bovenstaand onderzoek

blijken de kwantiteit en kwaliteit van de Vlaamse buitenlandberichtgeving onder druk te staan, dus dringen maatregelen zich op. Met name gezien de positieve maatschappelijke impact die buitenlandberichtgeving kan genereren, is het nodig werk te maken van voldoende en kwaliteitsvol buitenlands nieuws.

Bovendien is de algemene nieuwshonger bij de burger groot: zeven op de tien zegt elke dag naar het nieuws op VRT of op VTM te kijken; en in 2008 beheersten de nieuwsuitzendingen van VTM en VRT 's avonds samen meer dan 80% van het marktaandeel, goed voor bijna anderhalf miljoen kijkers.⁶ De mogelijkheden voor de media, en de nieuwsredacties in het bijzonder, om een stimulerende maatschappelijke bijdrage te leveren, verdienen bijgevolg de nodige aandacht. Maar wat is de actieruimte voor de verschillende actoren en beleidsmakers, en voor het Vlaams Parlement in het bijzonder?

Vooreerst dient benadrukt dat de pers vrij is, en de redactionele onafhankelijkheid moet gevrijwaard worden. De overheid heeft traditioneel dan ook een onthoudingsplicht wat het werk op de redactievloeren betreft. De recente maatschappelijke, politieke en academische debatten en vastgestelde ontwikkelingen maken echter duidelijk dat de traditionele onthoudingsplicht van de overheid kan evolueren in de richting van een zogenaamde zorgplicht. Rechtstreekse inhoudelijke inmenging op redacties is vanzelfsprekend uit den boze, maar het creëren van afdoende randvoorwaarden voor een kwaliteitsvolle pers is wel mogelijk. Daartoe worden vier concrete pistes naar voren geschoven.

3.1 De beheersovereenkomst tussen de openbare omroep (VRT) en de Vlaamse overheid

De beheersovereenkomst legt de afspraken tussen de openbare omroep en de Vlaamse overheid vast, alsook de financiële middelen die de VRT ter beschikking krijgt om zijn openbare omroepopdracht te vervullen. De huidige beheersovereenkomst is reeds de derde in zijn soort en loopt van 2007 tot 2011.

In de beheersovereenkomst tussen de VRT en de Vlaamse overheid verbindt de openbare omroep er zich reeds toe om het nieuwsaanbod van Eén te verbreden en meer aandacht aan cultuur, economie, wetenschap en justitie te besteden. Een eerste piste betreft dan ook het opnemen in de beheersovereenkomst van een dergelijke algemene bepaling wat de aandacht voor het buitenland betreft. Eerder werd in een onderzoeksrapport dat opgesteld werd naar aanleiding van de huidige beheersovereenkomst, reeds volgende aanbeveling met betrekking tot het buitenland naar voren geschoven: *“Van een publieke omroep wordt veel informatie verwacht, met voldoende diepgang, duiding en achtergrond. De openbare omroep dient daarbij ook een venster op de wereld te zijn, met meer aandacht voor andere cultuurgemeenschappen in België, de ons omringende landen en het buitenland.”*⁷ Op deze aanbeveling werd in de huidige beheersovereenkomst niet concreet ingegaan, en ze verdient dan ook bijkomende aandacht. In de verschillende jaarverslagen van de VRT wordt immers de aandacht voor buitenlands nieuws sterk naar voren geschoven.

Het Vredesinstituut stelt in zijn onderzoek ook bij de openbare omroep sinds 2003 een dalende trend vast wat het aandeel buitenlandberichtgeving betreft, en pleit dan ook voor volgehouden aandacht en bijkomende maatregelen om dat aandeel te versterken. Daartoe dient in de volgende beheersovereenkomst een duidelijke engagement aangegaan.

3.2 Protocol 2008 tussen de Vlaamse Regering en de Vlaamse geschrevenperssector

Sinds 1998 sluit de Vlaamse overheid protocols af met de schrijvende pers om de steun aan die mediasector te regelen. In het meest recente protocol, 'Protocol 2008 tussen de Vlaamse Regering en de Vlaamse geschrevenperssector betreffende de vrijwaring van een pluriforme, onafhankelijke en performante Vlaamse opiniepers'⁸ (Protocol 2008) erkent de Vlaamse Regering de maatschappelijke meerwaarde van kwaliteitsvolle journalistiek. Die wordt gezien als waarborg voor de democratie, en er wordt beklemtoond dat de samenleving terecht kwaliteitsgaranties eist omwille van de maatschappelijke rol die de media vervult in het publieke debat. Omwille van deze redenen onderschrijven beide partijen (de Vlaamse Regering en de geschrevenperssector) in dit protocol een intentie tot samenwerking, om op die manier de bestaande redactionele competenties en de opbouw van noodzakelijke nieuwe competenties te vrijwaren, die van een redactie de ruggengraat van kwaliteitsvolle journalistiek maken.

Opleidingsprojecten staan centraal in het Protocol 2008. Hoewel in het protocol wordt gesteld dat alle thema's in de berichtgeving bij deze opleidingen aan bod kunnen komen (artikel 2 punt 1), wordt bijzondere aandacht gevestigd op kwaliteitsvolle buitenlandberichtgeving, waarbij het belang van de pers als venster op de wereld letterlijk wordt onderstreept (artikel 2 punt 2). Concreet stelt de Vlaamse Regering voor deze opleidingsprojecten jaarlijks 1 miljoen euro ter beschikking. Die som wordt aan de verschillende koepelverenigingen van de geschrevenperssector volgens een verdeelsleutel toegekend.

Met het Protocol 2008 breekt de Vlaamse Regering dus een lans voor meer kwaliteitsvolle buitenlandjournalistiek door te investeren in opleidingen op de redactievloer. Volgens het Mediaplatform van de Vlaamse Vereniging van Beroepsjournalisten (VVJ) en vakbonden mist deze steun echter grotendeels zijn doel. Hoewel het protocol in de regel wel naar bepaalde doelstellingen wordt georiënteerd, ontbreken substantiële voorwaarden voor de toekenning ervan. In het protocol van 2008 wordt de steun rechtstreeks uitgekeerd aan de vier koepelverenigingen van de printuitgevers (artikel 2, punt 3), wat evaluatie en controle van de budgetverdeling bemoeilijkt. Hoewel een jaarlijkse rapportage wordt bepaald (artikel 3, punt 2), meent het Mediaplatform dat het steunbeleid van de Vlaamse overheid te weinig concrete resultaatsverbintenissen vooropstelt. De redacties stellen nauwelijks of geen baat te ondervinden van deze substantiële steun van de overheid aan de perssector. Het Mediaplatform stelt dan ook meer precieze toekenningsvoorwaarden voor, en dit op het niveau van media, bestemming, differentiatie van de steun, en beheer en controle van de steun.⁹

Het Vredesinstituut vindt dergelijke ondersteuning via protocollen een belangrijk instrument voor het stimuleren van kwaliteitsvolle buitenlandberichtgeving. De evaluatie ervan door de

journalisten uit de betrokken sector maakt echter duidelijk dat het protocol verfijning behoeft. Het Protocol 2008 werd opgesteld voor een duur van 3 jaar (tweemaal stilzwijgend verlengbaar met een jaar). Het verdient aanbeveling nu reeds, mede in overleg met de redacties en journalisten, concretere toekenningvoorwaarden voor financiële steun in een geamendeerd protocol op te nemen.

3.3 Fonds Pascal Decroos

De financiering voor het uitwerken van langere reportages die meer diverse berichtgeving over thema's in de internationale samenleving toelaat, is een concrete manier om buitenlandberichtgeving te ondersteunen. Uit het onderzoek van het Vredesinstituut blijken financiële middelen een grote rol te spelen in buitenlandberichtgeving. Bovendien zijn reportages van eigen makelij ook een duidelijk signaal van het belang dat aan deze of gene gebeurtenissen gehecht wordt, maken zij het mogelijk om het 'andere' nieuws te brengen, en is de kans niet onbestaande dat de aanwezigheid van lokale correspondenten de belangstelling en interesse van het publiek beter weet te wekken.

In dat verband komt, ook in verschillende resoluties van het Vlaams parlement (zie 4.4), het Fonds Pascal Decroos in beeld. Dat fonds is een vzw die sinds 1999, gesteund door de Vlaamse overheid, 'bijzondere journalistiek in de Vlaamse schrijvende en audiovisuele pers stimuleert'.¹⁰ In een recente evaluatie van het Fonds¹¹ werden verschillende verwijzingen en aanbevelingen opgenomen in verband met de rol die het Fonds kan spelen met betrekking tot buitenlandberichtgeving. De veelvuldige aanvragen die het Fonds krijgt met betrekking tot het buitenland zijn een teken aan de wand dat het Fonds een welgekomen en -bevonden initiatief is voor de buitenlandjournalistiek die onder druk staat. Eén van de aanbevelingen die uit de evaluatie van het Fonds voortvloeit, betreft dan ook het stimuleren van de berichtgeving over Europese thema's, die volgens de rapporteurs onderbelicht worden in de Vlaamse massamedia en zo een democratisch deficit creëren. Dezelfde redenering kan gemaakt worden voor buitenlands nieuws in het algemeen. Wel wordt gesteld dat het Fonds in deze richting al goed werk levert, onder andere door het oprichten van een internationaal journalistennetwerk. Daar wordt echter meteen aan toe gevoegd dat karige budgetten verdere initiatieven belemmeren.

De Vlaamse steun aan het Fonds Pascal Decroos bedraagt sinds 2006 250.000 euro (daarvoor 186.000 euro), maar op de Staten-Generaal voor de media¹² werd door de Vlaamse minister-president aangekondigd dat deze financiële ondersteuning in 2009 zou worden opgetrokken tot 500.000 euro.¹³ Dit vloeide onder meer voort uit het evaluatierapport van het Fonds, waaruit bleek dat de voornaamste output van door het Fonds gesubsidieerde projecten keer op keer geschreven media bleken te zijn: het beperkte budget voor werkbeurzen bleek ontoereikend om iets te realiseren in het Vlaamse audiovisuele landschap. Of de aangekondigde verdubbeling van de overheidssteun voor het Fonds Pascal Decroos voldoende is in het licht van de brede taakomschrijving van het Fonds zal moeten blijken. Bovendien is de verdubbeling tot nog toe enkel aangekondigd voor 2009, over een structurele verhoging van de subsidie aan het Fonds in de komende jaren is nog niet beslist.

Het Vredesinstituut meent dat het ter beschikking stellen van financiële middelen voor projecten voor buitenlandberichtgeving een concrete bijdrage is aan het creëren van de randvoorwaarden voor meer en kwaliteitsvol buitenlands nieuws. Het juicht dan ook de aangekondigde verhoging van de steun aan het Fonds toe. De werking van het Fonds Pascal Decroos wordt over het algemeen positief geëvalueerd, en het verdient aanbeveling de voorlopig eenmalige verhoging van de middelen voor het Fonds structureel te verankeren.

3.4 Politiek debat in het Vlaams Parlement

In het Vlaams Parlement werden de afgelopen jaren verschillende initiatieven genomen om aandacht voor het buitenlands nieuws op de beleidsagenda te plaatsen. In 2005 lag het voorstel van resolutie betreffende het opstellen van een Vlaams mediaplan voor het Zuiden voor in de commissie Buitenlands Beleid, Europese aangelegenheden, Internationale samenwerking en Toerisme.¹⁴ Het voorstel pleitte voor meer evenwichtige aandacht voor het buitenland, en meer bepaald het Zuiden. Onder de noemer van een Vlaams mediaplan voor het Zuiden legden de indieners een reeks maatregelen voor om meer aandacht aan de globale wereldverhoudingen in de Vlaamse massamedia te stimuleren. Daarbij werd onder andere gewezen op meer structurele steun aan Vlaamse onafhankelijke nieuwsagentschappen, stimulansen via het Fonds Pascal Decroos, wereldvorming voor journalisten, evenwichtige aandacht voor het buitenland in nieuws- en andere programma's van de openbare omroep, en de bundeling van wetenschappelijk onderzoek rond het Vlaamse niet-westerse media-aanbod. Dit voorstel van resolutie werd niet in de commissie behandeld en verviel op het einde van de legislatuur 2004-2009.

Een maand na de Staten-Generaal van de media¹⁵ werd een voorstel van resolutie ingediend betreffende de Vlaamse Kwaliteitsjournalistiek in de commissie Cultuur, Jeugd, Sport en Media.¹⁶ De intenties geschreven in het voorstel tot resolutie (dat niet meer behandeld werd in de legislatuur 2004-2009) omvatten onder andere de koppeling van financiële steun aan specifieke kwaliteitsbevorderende maatregelen op de redacties, investeringen in vergelijkend wetenschappelijk onderzoek over de kwaliteit van de nieuwsvoorziening en het journalistieke proces, een verhoging van de financiële middelen van het Fonds Pascal Decroos, en het stimuleren van de aandacht voor berichtgeving over het buitenland in het algemeen en over het Europese niveau en de problemen in het Zuiden in het bijzonder.

Het Vlaams Parlement heeft in de vorm van resoluties dus reeds eerder aandacht besteed aan mogelijkheden om tot meer kwaliteitsvolle buitenlandberichtgeving te komen. Het Vredesinstituut wenst het verdere debat over deze en andere voorstellen in het Vlaams Parlement te informeren, om een concrete ondersteuning van buitenlandberichtgeving in de Vlaamse media uit te werken.

4 Advies

Met het onderzoek 'Een venster op de wereld'¹⁷ heeft het Vredesinstituut een actuele stand van zaken opgemaakt van buitenlandberichtgeving in Vlaanderen. Daarbij werden feiten, impact en actieruimte onderzocht. Dit onderzoek kan als startpunt dienen voor verder onderzoek en debat over de kwantiteit en kwaliteit van buitenlands nieuws, en over de maatschappelijke impact ervan.

Op basis van de gemaakte analyse, deelt het Vlaams Vredesinstituut de bezorgdheid over de tanende kwantiteit en kwaliteit van nieuws over de internationale samenleving. Het instituut onderschrijft vanzelfsprekend de vrijheid van de pers en onafhankelijkheid van de nieuwsredacties. De overheid kan echter haar traditionele onthoudingsplicht aanvullen met een zorgplicht. Rechtstreekse inhoudelijke inmenging op redactievloeren is uit den boze, maar het creëren van afdoende randvoorwaarden voor een kwaliteitsvolle pers biedt wel mogelijkheden. Met name met betrekking tot buitenlandberichtgeving, kan doordachte ondersteuning een stimulans zijn om de burgers een groot en helder venster op de wereld te bieden. Daartoe formuleert het Vredesinstituut op basis van zijn onderzoek vier concrete aanbevelingen.

Het Vlaams Vredesinstituut adviseert het Vlaams Parlement

- **in de legislatuur 2009-2014, in de geest van eerder genomen initiatieven en aan de hand van het onderzoek 'Een venster op de wereld – De actuele staat van buitenlandberichtgeving: feiten, impact en actieruimte', het parlementair debat verder te zetten om, in dialoog met de betrokken actoren, tot een concrete ondersteuning van buitenlandberichtgeving in de Vlaamse media te komen;**
- **initiatief te nemen om ervoor te zorgen dat in de beheersovereenkomst tussen de VRT en de Vlaamse overheid een bepaling wordt opgenomen die de openbare omroep ertoe verbindt in zijn nieuwsaanbod meer aandacht te besteden aan de kwantiteit en kwaliteit van zijn buitenlandberichtgeving;**
- **de Vlaamse Regering te vragen in een geamendeerd 'Protocol tussen de Vlaamse Regering en de Vlaamse geschrevenperssector betreffende de vrijwaring van een pluriforme, onafhankelijke en performante Vlaamse opiniepers' meer precieze toekenningsvoorwaarden op te nemen voor de daarin vastgelegde steun (o.m. bestemming, differentiatie, beheer en controle), zodat die steun een concreet en aantoonbaar effect heeft bij de nieuwsredacties, met name wat buitenlandberichtgeving betreft;**
- **de Vlaamse Regering te vragen de financiële middelen voor de ondersteuning van kwaliteitsvolle buitenlandberichtgeving in het algemeen, en in de audiovisuele media in het bijzonder, te verhogen, met name door de in 2009 aangekondigde verhoging van de financiële middelen voor het Fonds Pascal Decroos minstens structureel te bestendigen.**

Eindnoten

-
- ¹ Zie: Verhulst J. *et al* (2007), *Vrede in Vlaanderen. Opinions en engagements van Vlamingen inzake vrede en geweld*, Brussel: Vlaams Vredesinstituut.
- ² Zie bijvoorbeeld: Vidal, K. (2009), "Maak van mij alsjeblieft geen oorlogsjournalist", *De Morgen*, 20 juni 2009 (interview met VRT-journalist Jef Lambrecht); *Media en conflict*, thema van de Vlaamse Vredesweek 2008, www.vredesweek.be; *Conferentieverlag Vrede in Vlaanderen*, Brussel: Vlaams Vredesinstituut, 2 oktober 2007; Poppe G. (2007), *De wereld buiten beeld in de media?*, MO-paper nr. 6, maart 2007.
- ³ Staten-Generaal van de Media – Actuele en toekomstige uitdagingen voor de Vlaamse mediasector, georganiseerd in het kader van VIA (Vlaanderen in Actie), donderdag 19 maart 2009, Antwerpen. Voor een verslag zie: http://www.cjism.vlaanderen.be/downloads/statengeneraal20090319_cjism_verslag.pdf
- ⁴ Wouters R., De Swert K. & Walgrave S. (2009), *Een venster op de wereld – De actuele staat van buitenlandberichtgeving: feiten, impact en actieruimte*, Brussel: Vlaams Vredesinstituut.
- ⁵ Verhulst J. *et al* (2007), *Vrede in Vlaanderen. Opinions en engagements van Vlamingen inzake vrede en geweld*, Brussel: Vlaams Vredesinstituut.
- ⁶ Zie: Wouters R., De Swert K. & Walgrave S. (2009), *Een venster op de wereld – De actuele staat van buitenlandberichtgeving: feiten, impact en actieruimte*, Brussel: Vlaams Vredesinstituut, p. 119.
- ⁷ Coppens, T. (2005), *Oprichting Volbracht? Een studie naar de taken van de VRT*, Universiteit Gent (in opdracht van de Vlaamse Mediaraad). <http://www2.vlaanderen.be/media/Media/beleid/vrt/documenten/volledige%20vrt-studiedef.pdf>
- ⁸ 'Protocol 2008 tussen de Vlaamse Regering en de Vlaamse geschrevenperssector betreffende de vrijwaring van een pluriforme, onafhankelijke en performante Vlaamse opiniepers', zie: <http://www2.vlaanderen.be/media/Ondertekende%20versie%20protocol%202008.pdf>
- ⁹ Mediaplatform (VVJ, ACV, ABVV, ACLVB) 'Voor het behoud van het pluralisme en de kwaliteit van het nieuws. Een zwart-, wit-, en draaiboek voor de mediacrisis en haar uitwegen in 2009-2010'. Opgesteld voor de Vlaamse Staten Generaal van de Media, 19 maart 2009. http://www.aqjpb.be/vvi/pdf/staten_generaal_nota_vvj.pdf
- ¹⁰ www.fondspascaldecroos.be
- ¹¹ Boonen, B., d'Haenens, L. & Opgenhaffen, M. (2008) *Evaluatierapport over het Fonds Pascal Decroos voor bijzondere journalistiek*, KULeuven.
- ¹² Staten-Generaal van de Media – Actuele en toekomstige uitdagingen voor de Vlaamse mediasector, georganiseerd in het kader van VIA (Vlaanderen in Actie), donderdag 19 maart 2009, Antwerpen.
- ¹³ Van Munster, R. (2009), 'Eerste staten-generaal voor media klaagmuur van frustaties', *De Morgen*, 20 maart 2009; 'Peeters verdubbelt budget Fonds Pascal Decroos', *Het Nieuwsblad Online*, 20 maart 2009; 'Verdubbeling budget Fonds Pascal Decroos', nieuwsbericht op http://www.fondspascaldecroos.org/archief/nieuws/2009/verdubbeling_budget_fonds_pascal_decroos.html
- ¹⁴ Voorstel van resolutie van de dames Sabine Poleyn en Miet Smet en de heren Jan Loones, Bart Caron en Dany Vandenbossche betreffende het opstellen van een Vlaams mediaplan voor het Zuiden, Vlaams Parlement, Stuk 397 (2004-2005) - Nr 1. Dit voorstel van resolutie werd niet ter stemming voorgelegd.
- ¹⁵ Staten-Generaal van de Media – Actuele en toekomstige uitdagingen voor de Vlaamse mediasector, georganiseerd in het kader van VIA (Vlaanderen in Actie), donderdag 19 maart 2009, Antwerpen.
- ¹⁶ Voorstel van resolutie van de heren Bart Caron, Piet De Bruyn, Eloi Glorieux en Dirk De Cock betreffende de Vlaamse kwaliteitsjournalistiek, Vlaams Parlement, Stuk 2227 (2008-2009) - Nr 1. Dit voorstel van resolutie werd niet ter stemming voorgelegd.
- ¹⁷ Wouters R., De Swert K. & Walgrave S. (2009), *Een venster op de wereld – De actuele staat van buitenlandberichtgeving: feiten, impact en actieruimte*, Brussel: Vlaams Vredesinstituut;

Het Vlaams Vredesinstituut werd bij decreet opgericht door het Vlaams Parlement als onafhankelijk instituut voor vredesonderzoek. Het Vredesinstituut voert wetenschappelijk onderzoek uit, documenteert relevante informatiebronnen, en informeert en adviseert het Vlaams Parlement en het brede publiek inzake vredesvraagstukken.

www.vlaamsvredesinstituut.eu